

Snaha o čistší klima

Číňané vědí, že snižování emisí je v jejich zájmu, říká expert na klimatické fondy Benito Müller.

ROZHOVOR

str. 12–13

SÁMOŠKA 4.0

Kdo vládne českému retailu a jak bude vypadat obchod budoucnosti. Čtěte v novém magazínu E15 Premium.

V prodeji od 18. září

CZK/EUR • 26,105 / -0,030 Kč **CZK/USD** • 21,870 / -0,134 Kč **PX** • 1036,08 / +1,24 % **EUROSTOXX 50** • 3512,40 / +0,49 % **ZLATO** • 1326,50 \$ / -0,58 %

KOMENTÁŘ: TVORBA MÍST, O KTERÁ NIKDO NESTOJÍ / str. 14

Krátce

Čechy už výběr peněz na kase neláká

Zájem o cashback v Česku stagnuje, přestože počet míst, která ho nabízejí, stále roste. Největší objem peněz, 703 milionů korun, vybrali lidé před třemi lety. V následujících dvou letech se výběry dostaly na 663, respektive 680 milionů. **str. 6**

Prologisu znovu hrozí ztráta pozemků u Brna

Několik offshorových společností s neznámými vlastníky opět zatápní americkému developerovi Prologis ve sporu o parcely poblíž Brna. **str. 7**

Rakousko vydá stoleté dluhopisy

Rakousko se rozhodlo využít historicky nejnižších úrokových sazeb a levně si zafinancovat budoucnost. Nabídlo investorům dluhopisy splatné až v roce 2117. Poptávka je extrémní. **str. 9**

Hry v Paříži mají stát 6,6 miliardy eur

Mezinárodní olympijský výbor má dnes oficiálně potvrdit Paříž hostitelským městem olympiády v roce 2024. Odhad rozpočtu činí 6,6 miliardy eur. **str. 10**

Kde je odpad

Stát podpoří **půl miliardou** z evropských dotací výstavbu **dalších sedmi** stanic na přeměnu biologického odpadu na plyn. Přitom se už polovina z **osmi** stávajících bioplynů potýká s **nedostatkem bioodpadu**, a nevyrábí tak na plný výkon.

BYZNYS / str. 5

9 771803 454307 1 74 3 9

Foto profilmedia.cz

Zápisník
Jaroslava Bukovského

O penězích

Hypotéky si ukrájí z českých rodinných rozpočtů stále více. Zatímco loni dala průměrná domácnost z každé stovky svých měsíčních příjmů na splátku své střechy či stříšky nad hlavou třetinu, letos je to už 40 korun. Bydlet ve svém je tak především v Praze možná věcí cti či příjmového mazáctví, méně už ale racionální úvahy. Běžný Čech dosáhne na byt o republikovém cenovém průměru 2,6 milionu korun, pokud by si po šest a půl roku dával stranou všechno, co vydělá. To je horší než v předvečer realitní krize v Česku v závěru roku 2008. Zájem přesto je, platba hypotéky zřejmě odpovídá sebestačké české mentalitě.

Rakousko bude mít v nadcházejícím století o starost s penězi méně. Země totiž nabídla investorům dluhopis, který splatí až v roce 2117. Vídeň využila extrémně nízkých úroků k tomu, aby se zbavila části státní agendy spojené s novou a novou emisí dluhu a ušetřila pořádný balík peněz. Jen pár set kilometrů severozápadním směrem se děje pravý opak. Vláda v Česku chrlí na trhy bondy nejčastěji splatné za 60 dnů. Na záporné sazbě totiž vydělá nějaké ty drobné. Výsledku soutěže v prozíravosti obou vlád se naštěstí nedožijeme.

Škodovka zamávala chystaným elektroautem. Malý krůček pro automobilku může být velkým krokem pro celé Česko. Otázka je v jakém gardu, celá řada současných profesí vážených v českém motorlandu zlatem totiž vzhledem k odlišné konstrukci elektroaut bude časem jaksi zbytečná.

Protagonisté dne

Martin RUŠČÁK

ŘEDITEL CV ŘEŽ

Pod jeho vedením vznikla v Řeži a Plzni pracoviště pro jaderný výzkum. Vědci tam hledají materiály pro jadernou energetiku budoucnosti.

str. 5

Matthias WISSMANN

ŠEF NĚMECKÉ ASOCIACE AUTOPRŮMYSLU

Asociace organizuje mezinárodní autosalon ve Frankfurtu. Účast na něm odřeklo mnoho automobilek světového významu.

str. 8

Erna SOLBERGOVÁ

NORSKÁ PREMIÉRKA

Dosavadní šéfka kabinetu se prohlásila vítězkou pondělních parlamentních voleb v Norsku, její vítězství uznal i šéf opoziční Dělnické strany.

str. 10

Soud uznal majetkové nároky rodu Walderode

Foto: tisk

RODOVÉ SÍDLO. Na zámku Hrubý Rohozec nedaleko Turnova sídlili Desfoursové od roku 1628, kdy jej získali za své zásluhy v boji po boku Albrechta z Valdštejna.

■ O majetek v hodnotě zhruba tří miliard korun se vedou spory již 25 let.

Okresní soud v Semilech uznal nárok Karla des Fours Walderode na pozemky na Turnovsku zkonfiskované rodině na základě Benešových dekretů. O vrácení rodového majetku včetně zámku Hrubý Rohozec nejen na Turnovsku, ale i na Jablonecku a Liberecku za přibližně tři miliardy korun usiluje jeho manželka Johanna Kammerlanderová už 25 let. Soudce Michal Polák vydal včera takzvaný mezitímní rozsudek, kterým nárok rodiny na zabavený majetek uznal.

Pokud bude dnešní rozsudek potvrzen a nikdo se proti němu neodvolá, věc bude v budoucnu u soudu pokračovat projednáváním vrácení jednotlivých pozemků. „Těch je více než 1400,“ řekl Polák. Součástí nemovitostí je i zámek Hrubý Rohozec, kde podle něj Kammerlanderová žádá i vrácení archivu. „Tuto otázku bude soud ještě zkoumat, nevím, zda vůbec tyto předměty byly konfisková-

ny zmíněným dekretem nebo něčím jiným, to bude předmětem dalšího dokazování,“ řekl soudce.

U jednotlivých pozemků bude podle Poláka třeba zjistit, zda byly skutečně zkonfiskovány dekretem prezidenta republiky. „Co se s nimi stalo v průběhu těch desítek let, zda náleží právníkům osobám, nebo fyzickým osobám, a na základě toho pak může soud rozhodnout, zda jsou ty pozemky způsobilé k vydání dědicům, anebo jim za ty nevydané pozemky náleží nějaká náhrada,“ doplnil soudce. Jednou z organizací,

které by měly pozemky vracet, jsou Lesy ČR. Jejich zástupce dnes soud informoval, že prověřují možnost případného mimosoudního vypořádání.

Na základě závěti Karlova otce Mikuláše des Fours Walderode z roku 1941 a výpisů zemských desek soud uznal nárok Karla na rodový majetek. V té době měl podle dokumentů rodový majetek hodnotu 3,5 milionu korun. Pravomocně zatím Kammerlanderová dostala kus lesa u obce Žďárek v okrese Liberec. Žádost o majetek projednává i soud v Jablonci. /čtk/

Provinění proti Československu v době války se neprokázala

Karel des Fours Walderode přišel jako občan německé národnosti o rodový majetek v roce 1946 na základě Benešových dekretů. O rok později mu úřady československé státní občanství vrátili. Zabraný majetek už ale nestihl získat zpět, po komunistickém puči v únoru 1948 emigroval a o občanství znovu přišel. V roce 1992 ministerstvo vnitra Walderodemu československé občanství opět vrátilo. Šlechtic pak žádal o vydání bývalého majetku svého rodu. Vzápětí se objevila svědectví, že za války spolupracoval s nacisty. Z provedených důkazů vyplývá, že se Karel des Fours Walderode neprovinil za války proti českému státu, a proto mu bylo občanství v roce 1947 vráceno.

Piráti, zelení a TOP 09 mají nejzelenější programy

■ Ochránci přírody hodnotili volební programy stran. Nejhůře dopadli ANO, ODS a Svobodní.

Nguyen Thuong Ly

Nejdestruktivnějším programem z hlediska ochrany životního prostředí je podle ekologů návrh hnutí ANO. „Hnutí podřívá většinu ekologických řešení ve svém programu návrhem na zrušení samostatného ministerstva životního prostředí. To by ohrozilo zejména ochranu přírody a krajiny,“ kritizovali předvolební program hnutí ANO ředitel Hnutí Duha Jiří Koželouh a ředitel Zeleného kruhu Daniel Vondrouš.

Ministerstvo životního prostředí nyní ovládá právě hnutí ANO s ministrem Richardem Brabcem, který nápad sloučení svého rezortu s ministerstvem zemědělství obhajuje. Prý by se tak vyřešily konflikty, které mezi sebou obě ministerstva mají. „Samozřejmě to bude znamenat osvětleného společného ministra,“ řekl Brabec. Podle Koželouha dosáhl Brabec za poslední čtyři roky z pohledu ekologů několika úspěchů, v jiných oblastech však nynější vláda selhala.

„Největším úspěchem pana Brabce je prosazení novely o ochraně přírody a krajiny, což znamená lepší pravidla pro národní parky. Pozitivně také hodnotíme, že prosazoval zachování limitů těžby uhlí,“ řekl Koželouh. „Na druhé straně podkopává cíle pro odpadové hospodářství, což komplikuje zvyšování recyklace,“ dodal šéf Hnutí Duha, který také kritizoval ministra, že nepředložil antifosilní zákon. Za nejhorší selhání považují ochránci novelu stavebního zákona, která znemožnila občanským spolkům účastnit se územních a stavebních řízení.

Nejkonkrétnější program ve vztahu k životnímu prostředí má podle ekologů Strana zelených a TOP 09, která nedávno spojila síly s Martinem Bursíkem a jeho stranou LES. Dobrý ekologický program mají podle ochránců i Piráti. „Naopak cíle ODS a Strany svobodných občanů nejvíce zhoršují životní prostředí a oslabují ochranu přírody,“ domnívají se ekologové.

VOLEBNÍ ROK 2017

Krátce

Sněmovna schválila doporučení k únikům

Sedm změn zákonů, které navrhla vyšetřovací komise k zamezení úniků údajů z trestních spisů, včera podpořila sněmovna. Kabinet se doporučeními poslanců může řídit, ale nemusí. Směřují spíše už k vládě, která vznikne po říjnových parlamentních volbách. Dokument například doporučuje, aby všechny orgány činné v trestním řízení navíc musely zaznamenávat a zakládat do spisů veškeré kontakty s médii.

Sobotka pochválil Ťoka za čerpání dotací

Ministerstvu dopravy se podařilo zlepšit čerpání evropských dotací a výrazně pokročilo v přípravě klíčových dopravních staveb. Naopak nezačala stavba žádné strategické silnice, pro kterou se zrychleně podařilo získat posudek dopadu na životní prostředí (EIA). Po včerejším bilančním jednání s ministrem dopravy Danem Ťokem (za ANO) to řekl premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD). /čtk/

PREZIDENTI SE PŘELI O MIGRANTECH

Foto: čtk

NĚMECKÝ PREZIDENT Frank-Walter Steinmeier přijel na první oficiální návštěvu Prahy po svém březnovém nástupu do funkce. Prezident Miloš Zeman po jednání znovu odmítl přijímání migrantů do Česka. Vyzval naopak k pomoci v zemích, odkud uprchlíci přicházejí. O pomoci v zemích původu mluvil i Steinmeier. Zároveň ale žádal, aby evropské země respektovaly rozhodnutí Evropského soudního dvora. Prezidenti se neshodli také v otázce protiruských sankcí EU. Oba státníci na druhé stranu chválili česko-německé vztahy, podle nich se daří překonávat temné kapitoly minulosti.

276538/18

INZERCE

900 bytů 14 lokalit

1+kk od **2,7 mil. Kč**
2+kk od **3,6 mil. Kč**
3+kk od **4,6 mil. Kč**

4+kk od **6,4 mil. Kč**
5+kk od **9,5 mil. Kč**

Ceny vč. příslušenství a DPH

CENTRAL GROUP

www.central-group.cz

Proměna holešovické tržnice může začít

■ Dominantou areálu se má stát rekonstruovaná burza masa.

Pražští radní zadali úředníkům, aby začali pracovat na projektech přeměny jednotlivých objektů tržnice i jejího celkového rozvoje. „První úpravy by měly být vidět během letošního podzimu,“ uvedl radní pro majetek Karel Grabein Procházka (ANO). Zatím půjde spíše o drobné změny, magistrát začne pracovat na investicích do komunikací či inženýrských sítí. Opravy čekají i zděné domy, kterých je v areálu zhruba třicet.

Jako jednu z prvních budov chce město zrekonstruovat burzu masa, která má tvořit dominantu areálu. „Myšlenkou je navrátit do objektu funkci stravování, vytvořit zde koncept velké masné hospody, která zde fungovala před druhou světovou válkou,“ píše se ve schváleném dokumentu. Restaurace by nabízela různé druhy kvalitních mas doplněných širokou nabídkou piv a měla by kapacitu přes 200 míst. Odhadované náklady na revitalizaci burzy činí 89,8 milionu korun.

HOLEŠOVICKÁ TRŽNICE. Areál bývalých městských jatek se postupně promění. Provizorní stánky by se měly stát minulostí.

Část nákladů na rekonstrukci by mohl hradit budoucí provozovatel podniku. Podobně se chce město domluvit i s dalšími nájemci, kteří se podle Procházky už hlásí a magistrát s nimi začne vyjednávat.

Město má od roku 2014 studii přeměny areálu, ze které bude vycházet. Dokument navrhuje rozdělit tržnici na několik zón, kde by byly farmářské a rukodělné trhy, prodejny a také kulturní, sportovní a gastronomické prostory. Ze spojovací

osy mezi severním a jižním vchodem do areálu zmizí stánky a měla by se změnit v korzo se dvěma hlavními plochami – jednou pro pořádání trhů a kulturních akcí a druhou pro odpočinek a posezení.

Praha od roku 2012 vede soudní spor s bývalým nájemcem, firmou Delta Center. Zatím není jasné, kdo bude v budoucnu areál spravovat, v úvahu připadá nová soukromá firma nebo město prostřednictvím jedné ze svých společností. /čtk/

Krátce

Na opravu komunikací půjde půl miliardy

Metropole vydá na opravu komunikací a chodníků téměř půl miliardy korun. Další 48 milionů korun půjde na opravy kanálových vpustí na dešťovou vodu. Má jít o rekonstrukce na 191 místech po celé Praze.

Nájemci parkovišť dostanou výpověď

Praha vypoví smlouvu nájemcům 42 parkovišť, která na městských pozemcích provozují soukromníci. Ná-

jmy mají skončit k 31. březnu příštího roku. Parkoviště bude provozovat Technická správa komunikací.

Záchraná služba získá sídlo u Palmovky

Nové sídlo pražské záchrané služby bude na základě rozhodnutí radních v budově Centrum Palmovka, která připadne městské části Praha 8. Sídlo záchranářů bude zabírat polovinu plochy objektu, ve zbytku bude úřad Prahy 8 a komerční prostory. Dostavba by měla být hotova do poloviny roku 2019. /čtk/

Město bude hledat projektanta okruhu

Praha začne připravovat tendr na dostavbu části vnitřního okruhu mezi Pelci-Tyrolkou a Štěrbobohy. Projektční práce mají podle odhadu vyjít na 350 milionů, a pokud vše půjde podle plánu, mělo by se začít stavět v roce 2024 a skončit v roce 2031. Zakázku podpořili i radní za Trojkoalici, přestože původně měli k návrhu výhrady.

„Návrh prošel koaličně, tedy s podporou všech stran,“ uvedl náměstek

pro dopravu Petr Dolínek (ČSSD), který se neúspěšně pokusil nechat zakázku schválit už minulý týden na mimořádné radě. Tehdy narazil na odpor Trojkoalice, která před časem prosadila vypracování studie alternativní trasy okruhu.

Město by se po zpracování studie mělo rozhodnout, jestli zvolí stávající projekt, který už má platný posudek vlivu na životní prostředí (EIA), nebo povrchové řešení navržené Trojkoalicí. /čtk/

276988/20

INZERCE

OU! ŘADA

ELEKTRONICKY PODEPSAT?

DOŠEL MI DIGITÁLNÍ INKOUST V ELEKTRONICKÝ PROPISCE.

...LEPŠÍ VÝMLUVA MĚ NENAPADÁ.

NENECHTE ZPOMALOVAT VÁŠ ÚŘAD.
SecuSign - DIGITÁLNÍ DŮVĚRA KVALIFIKOVANĚ!

Odpadové bioplynové stanice bojují o odpad

■ Nynější osmičku stanic na přeměnu biologického odpadu na plyn má v příštích letech doplnit s pomocí evropských dotací dalších sedm zařízení. Jenže ani pro ty stávající není dost bioodpadu.

Jan Stuchlík

Když Česku nevyšla snaha financovat z evropských fondů stavbu velkých spaloven odpadů, přeměrovalo ministerstvo životního prostředí evropské miliardy mimo jiné na budování odpadních bioplynových stanic. Dotaci má zatím schváleno sedm bioplynů, které budou zpracovávat část biologického komunálního odpadu. „Celkem dostanou z evropských dotací 522 milio-

nů korun. Jejich kapacita bude 52 tisíc tun odpadu za rok. Žádný z projektů se zatím nestaví,“ uvádí mluvčí Státního fondu životního prostředí Lucie Frůblingová.

Biologický komunální odpad se povinně třídí od roku 2015, ale přesto pro bioplynky není dostatek odpadu. Polovina z osmi stávajících zařízení kvůli problémům se sháněním odpadu nevyrobí na plný výkon. „Do bioplynky patří kuchyňské a další gastroodpady. Vhodný odpad v Česku existuje, ale není jasně, co se s ním děje a kolik ho ve skutečnosti je,“ vysvětluje odpadový expert Hnutí Duha Ivo Kropáček.

Investiční dotaci na stavbu odpadní bioplynky dostala

také jihočeská Kompostárna Jarošovice. Gastroodpad už teď sváží do kompostárny z celého Jihočeského kraje a z části Vysočiny, především z veřejných a školních jídelen, vyroben lahůdek nebo

restaurací. „Bioplynku odpadem už víme, protože

už máme cesty, jak k nám odpad dostat. Obecně ale povinné třídění biologického odpadu nevytvoří dostatek materiálu. Navíc se

obce někdy snaží šetřit a objednávají svaz nádob třeba jen jednou za měsíc. Odpad v nich je pak nepoužitelný,“ říká ředitel kompostárny Miroslav Herout.

Ministerstvo životního prostředí tvrdí, že se chování obcí a původců odpadů změní po přijetí nového zákona o odpa-

Dotaci na stavbu má dostat sedm nových bioplynů. Celkem to bude

522

miliónů korun.

dech. „Zvýší cenu za ukládání odpadů na skládky a bude motivovat k využívání jiných zařízení na zpracování odpadů včetně bioplynových stanic,“ sděluje mluvčí ministerstva Dominika Pospíšilová. Jenže ministr životního prostředí letos rozhodl, že už zpracova-

ENERGIE ČESKA

Více o tématu se dočtete v magazínu E15 Premium.

E15 PREMIUM

ný návrh zákona nyní vláda projednávat nebude. Musí počkat na nový kabinet.

U biologického odpadu také neplatí klasická odpadářská rovnice, že za likvidaci dostanou bioplynky zapláceno. Naopak musejí původcům odpadu platit. Ti si vylepšují hospodaření, ale bioplynkám ekonomika provozu, pokud nečerpají dotace na vyrobenou elektrinu či teplo, nevychází.

Výroba tepla z bioplynu mají pomoci zvýšené dotace

Stát se pokusil nastartovat stavbu odpadních bioplynů zavedením podpory na vyrobené teplo. Jenže Energetický regulační úřad v letošním návrhu výše podpory konstatuje, že se Česku nedaří plnit cíle pro výrobu tepla z bioodpadu. Proto podporu zvedne z letošních 780 na 830 korun za gigajoule. S dodávkami tepla je problém, protože bioplynky se stavějí mimo zástavbu, kde by se teplo využilo, vysvětlují zástupci bioplynového sektoru.

Prodej tepla i bez dotací funguje například v Rapotíně u Šumperka. Tamní bioplynku postavila skupina EFG. Teplo dodává obecní firmě Rapos, která vytápí byty, školu či školku. „Odpad vozíme z Olomouce nebo od provozovatele rapotínských skládky Suez,“ uvádí mluvčí EFG Milan Rozlivka. Se snahou rozjet podobná energetická centra jinde v republice zatím skupina narazila na odpor obyvatel obcí, kteří nechťejí mít v sousedství odpadářské zařízení.

Jaderný výzkum v Řeži má nové centrum

■ Výzkumná firma CV Řež otevřela středisko pro studium jaderných technologií. Zařízení za 2,7 miliardy korun financovala z 85 procent Evropská unie.

Česko získalo supermoderní centrum pro výzkum technologií pro jadernou energetiku. Pod názvem Susen je za 2,7 miliardy korun postavilo Centrum výzkumu Řež, dcera společnosti ÚJV Řež. Na výstavbu přispěly téměř 2,3 miliardy korun strukturální fondy Evropské unie. Česko přidalo zbytek.

Susen je jedno z pěti velkých výzkumných center, která za evropské peníze v Česku vznikla. „Je to příspěvek k naší budoucí konkurenceschopnosti. Projekt je důležitý i proto, že Česko

počítá s jádrem jako významnou součástí energetického mixu,“ prohlásil při otevření výzkumného centra premiér Bohuslav Sobotka.

V komorách pro práci s radioaktivními materiály a vzorky budou vědci z CV Řež studovat vlastnosti materiálů používaných v jaderných elektrárnách. Dokážou například předpovídat, jak dlouho ještě může zůstat v provozu reaktorová nádoba. „V Susen řešíme problémy související s prodlužováním provozu a bezpečností už fungujících elektráren,“ vysvětluje ředitel CV Řež Martin Ruščák.

S bezpečností elektráren jsou úzce spojeny obří tlakové nádoby, v nichž vědci dokážou simulovat podmínky při nejvážnějších haváriích, kdy reaktor přijde o chladicí vodu. Kriticky důležitá zařízení elektrárny pak musejí bez poruchy vydržet nejen vysoké

HORKÁ KOMORA. Za téměř metr tlustým sklem budou vědci z CV Řež zkoumat vysoce radioaktivní vzorky.

teploty, ale také bombardování radioaktivním zářením.

CV Řež v rámci Susen postavilo v plzeňském

vědeckovýzkumném parku spolu se Západočeskou univerzitou pracoviště pro testování materiálů, které

dokáže napodobit podmínky v termojaderném reaktoru. Zkoumá v něm materiály pro vnitřní stěny evropského termojaderného reaktoru budovaného ve francouzském středisku Cadarache.

Na nových zařízeních v Plzni a v Praze se vědci podílejí také na výzkumu jaderných reaktorů čtvrté generace. „Už jsme například získali patent na křížový ventil, který slouží k míchání plynů ve vysokoteplotních reaktorech, jež jsou místo vody chlazeny plynem,“ dodává Ruščák.

Do výzkumu v Susen se zapojí dvě stovky z celkových 350 zaměstnanců CV Řež. Práci mají díky projektům financovaným z mezinárodních programů a grantů Technologické agentury ČR nejméně na několik let. Centrum je připraveno také na komerční výzkum. /stu/

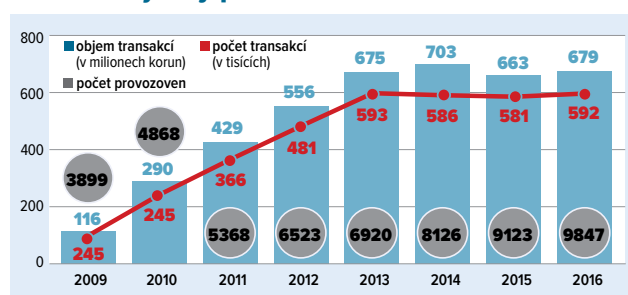
Čechy už výběr peněz na kase neláká

■ Rozvoj bezkontaktních plateb, hustá síť bankomatů a nízké povědomí. To jsou důvody, proč se na tuzemském trhu nechytla služba výběrů v hotovosti na pokladnách.

Vladan Gallistl

Před jedenácti lety získali Češi možnost vybírat si hotovost také na pokladnách v obchodech, pokud platili kartou. Nová služba – takzvaný cashback – je však příliš nezaujala, přestože ji lze využít nejen na kasách velkých obchodních řetězců,

Jak si lidé vybírají peníze v obchodech

Pramen: Sdružení pro bankovní karty

ale i v hotelech, restauracích, síti drogerií, lékárnách nebo na čerpacích stanicích.

„Cashback měl primárně rozšířit dostupnost hotovosti platební kartou. Původní očekávání se však zcela jistě nenaplnila,“ uvádí mluvčí

Komerční banky Pavel Zúbek. Připouští to také Miroslav Lukeš, šéf karetní společnosti Mastercard Europe pro Českou republiku a Slovensko. Podobně se vyjadřují další bankovní domy. „Zájem není příliš vysoký,“ potvrzuje

mluvčí České spořitelny František Bouček.

Dokládají to i statistiky Sdružení pro bankovní karty. Největší objem peněz prostřednictvím cashbacku vybrali Češi před třemi lety. Bylo to 703 milionů korun. V následujících dvou letech se výběry dostaly na 663, respektive téměř 680 milionů. Pro srovnání, z bankomatů si lidé loni vybrali téměř 724 miliard korun.

Zájem o cashback fakticky stagnuje, přestože přibývá míst, kde jej lze využít. Může za to několik faktorů. „Především je to široká síť bankomatů a výběry hotovosti z bankomatů zdarma,“ říká Zúbek. Češi navíc přišli na chuť bezkontaktním kar-

tám, které využívají čím dál víc. Proto nepotřebují tolik hotovosti.

Cashback navíc v posledních letech nikdo příliš nepropagoval, což se však podle Lukeše změnilo. „Služba je dostupná a našla si okruh příznivců, ale chtěli bychom ji ještě více podpořit,“ říká s tím, že je to praktický a pohodlný přístup k hotovosti. Cashback nicméně nenabízí některé velké řetězce, jako jsou Tesco, Lidl nebo Kaufland.

I v obchodech, kde je služba dostupná, ale nemusí být využita bez problémů, protože pokladní neumějí peníze vydat. „K poklesu mohla přispět ne zcela dobrá zákaznická zkušenost,“ dodává Lukeš. Právě na vzdělávání pokladních se podle něj chce Mastercard zaměřit.

SÁMOŠKA 4.0

Více o retailových tématech se dočtete v novém magazínu E15 Premium, který vychází 18. září.

E15 PREMIUM

274990/34

INZERCE

Region Českosaské Švýcarsko

řekla ano

našli ticho

poznali les

viděl sokola

zdolal vrchol

Skutečné zážitky na fotce nenajdete!

● České Švýcarsko
● Sächsische Schweiz

www.ceskesvycarsko.cz
#ceskesvycarsko

Evropská unie, Evropský fond pro regionální rozvoj.

Spořitelny poskytly o čtvrtinu více úvěrů

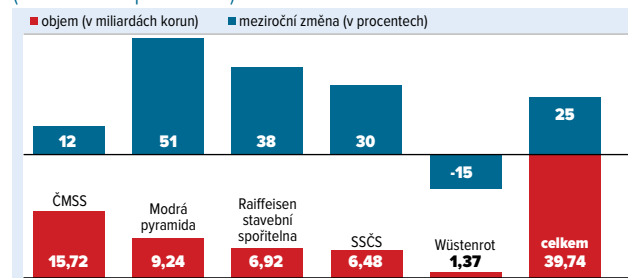
Úvěry za 39,7 miliardy korun, meziročně o čtvrtinu vyšší, poskytly letos do konce srpna stavební spořitelny. Počet nově uzavřených smluv naopak meziročně klesl o 29 procent na zhruba 247 tisíc. Za celý loňský rok stavební spořitelny poskytly podle ministerstva financí úvěry za 47,9 miliardy korun, což představovalo meziroční růst o 4,6 procenta.

Asociace českých stavebních spořitelen odhaduje, že objem úvěrů poskytnutých stavebními spořitelny le-

tos překoná padesát miliard korun. Nižší čísla v případě uzavírání nových smluv považuje asociace za přechodný jev, letos počítá s uzavřením více než půl milionu nových smluv.

Stavební spořitelny poskytují úvěry ze svých zdrojů, tedy z vkladů klientů, kteří si spoří. Naopak hypoteční banky si na úvěr, který pak poskytnou klientovi, většinou půjčují. Úrokové sazby závisejí na délce doby fixace a ceně peněz na mezibankovním trhu. /čtk/

Úvěry poskytnuté stavebními spořitelny (leden až srpen 2017)

Pramen: stavební spořitelny

Prologisu znovu hrozí ztráta pozemků u Brna

■ Několik offshorových firem s neznámými vlastníky znovu zatápí americkému developerovi Prologis ve sporu o parcely poblíž Brna. Pokud Američané prohrají, hrozí jim zmaření investice.

Daniel Novák

Loňské vítězství amerického developerského obra Prologis v zápase o lukrativní pozemky u Brna se drojí. Stále není jisté, zda parcely určené pro výstavbu velkých skladových hal nakonec přece jen neskončí v konkurzní podstatě zkrachovalé společnosti Deveplan, která developerovi pozemky v roce 2009 prodala. Právě o to usiluje skupina firem z daňových rájů. Vystupují jako věřitelé Deveplanu a tvrdí, že prodej pozemků Prologisu je neplatný.

Ve prospěch Prologisu hovořil loňský verdikt Krajského soudu v Brně. Ten pozemky z konkurzního majetku Deveplanu vyloučil.

Offshorovi věřitelé se ale odvolali k vrchnímu soudu. Jiný majetek než parcely v jihomoravských Syrovicích Deveplan nemá.

Firmy s majiteli ukrytými za strukturami v exotických destinacích navíc přeskupují síly. Část své pohledávky vůči Deveplanu prodala společnost Online Services z tichomořského ostrova Samoa. Je to známá firma z insolvenčního řízení s fotbalovým klubem Slavia z doby před vstupem čínského investora. Vůči Deveplanu si společnost dosud nárokovala téměř jeden milion korun. Půl milionu z toho nedávno převedla na firmu Sharpen Group z Britských Panenských ostrovů.

Za přeskupováním pohledávek může být snaha o udržení vlivu věřitelského výboru Deveplanu. Ten se kvůli obchodům s pohledávkami smrškl na dva účastníky a nemůže se usnášet. Jedním z členů je Online Services. Nově může do věři-

telského výboru přibýt právě Sharpen Group.

„Postoupením pohledávky věřitele, který byl zároveň členem věřitelského výboru, dochází podle insolvenčního zákona k přechodu jeho členství ve výboru na nového vlastníka pohledávky,“ uvedl advokát Bystrík Bugar.

Stejně jako u Online Services se jméno Sharpen Group objevilo v kauze takzvaných Panama Papers, rozsáhlého úniku informací z advokátní kanceláře Mossack Fonseca

o firmách z daňových rájů. Zakladatelem Sharpen Group byla podle dokumentů firma Waberia Consulting. Přes ni si čeští byznysmeni zakládali offshorové podniky.

Zatímco Online Services zastupuje advokát Jiří Holas, za Sharpen Group vystupuje právník Milan Miler. Oba sídlí na stejné adrese ve Slovanském domě v centru Prahy. „Praha je velká vesnice, je to jen náhoda,“ sdělil Miler. O konečném vlastníkově svého klienta mluvit nemůže.

Online Services z ostrova Samoa chtěla po Deveplanu

1

milion korun. Polovinu pohledávky prodala.

OBRNĚNÝ HUSAR

Foto: čtk

FIRMA TATRA DEFENCE VEHICLE vyvinula spolu s polským státním podnikem H. Cegielski-Poznań obrněné vozidlo Husar 4x4. Podvozek dodává automobilka Tatra Trucks. Polská armáda chce do roku 2022 získat 105 taktických víceúčelových obrněných vozidel.

Krátce

Strabag se vrátil k zisku

Stavební firma Strabag se loni vymanila z předloňské ztráty 152 milionů korun do čistého zisku 325 milionů. Tržby meziročně klesly o třináct procent na 10,2 miliardy korun. **Více E15.cz**

Deutsche Telekom otevřel pobočku v Brně

Sdílené služby pro řadu evropských poboček bude zajišťovat pobočka, kterou

společnost Deutsche Telekom Services Europe otevřela v Brně. Postupně tam má pracovat sto lidí.

E-shop Zoot.cz upsal dluhopisy za 150 milionů

Obchod s módou Zoot.cz během jednoho měsíce upsal dluhopisy v objemu 150 milionů korun. Poptávka po bondech se čtyřletou splatností a roční úrokovou sazbou 6,5 procenta převýšila nabídku. /čtk/ **Více E15.cz**

Nejlepší chvíle nenaplánuješ.

Start moving.

Nový SEAT Ibiza.

Již od 296 900 Kč.

Kombinovaná spotřeba paliva: 4,7 – 4,9 l / 100 km. Kombinované emise CO₂: 106 – 112 g/km.

PYRAMIDA Centrum s.r.o.

U Pyramidy 721, 252 43 – Průhonice

T. +420 267 751 006, M. +420 602 150 500 – www.pyramidapruhonice.cz

seat.cz/ibiza

INZERCE

Automobilky vycouvaly z frankfurtského autosalonu

■ V Evropě zájem výrobců aut o grandiózní prezentace klesá, v Číně naopak graduje.

Jiří Liebreich

Vysokou prestiž nahradila nízká efektivita. I to je jeden z důvodů, proč se největší světové automobilky nehrnou do účasti na mezinárodním autosalonu ve Frankfurtu nad Mohanem, který se veřejnosti otevře zítra. Ten se v pořadatelském obrobu střídá déle než půl století s Paříží, kde už loni chyběly značky jako Ford, Mazda, Volvo, Rolls-Royce či Aston Martin. Letos se k nim přidaly i Fiat, Jeep, Peugeot, Cadillac, Alfa Romeo, Mitsubishi či Nissan. Neúčast řady významných značek však pro přehlídku může být osudová.

„Úbytek značek je jasně znát. Pro automobilky je výhodnější prezentovat nová auta na vlastních akcích v jiném termínu, kdy je na ně upřena větší pozornost,“ říká David Bureš, redaktor portálu Auto.

ZAHÁJENO. Frankfurtský autosalon otevřel své dveře novinářům včera. Zítra pak přivítá veřejnost, která si může vstupenky pořídit za 14 eur.

cz. „Z globálního pohledu patrně klesne důležitost Frankfurtu a Paříže, a naopak poroste Šanghaj a Peking. V Evropě zájem o autosalony klesá, v Číně je ale zastoupení automobilek stále obrovské,“ dodává Bureš.

Jeho slova potvrzuje i generální ředitel Veletu Brno Jiří Kulíš, který

spoluorganizoval poslední tuzemský autosalon světového formátu. Příprava Autosalonu Brno 2017 už ale pro slabý zájem nevyšla. „Roli hraje i současná nálada v Německu spojená s poklesem důvěry v automobilky po aféře dieselgate a rostoucí význam autosalonů v Číně. Ta je s osmdvaceti miliony prodaných

vozů ročně největším trhem na světě,“ připomíná. A právě z Číny pocházejí i dva noví účastníci frankfurtské akce: výrobci WEY a Chery. Po letech se také vrací McLaren.

Největší český výrobce Škoda Auto se autosalonů účastní pravidelně, letos představuje vozy SUV – Karoq, Kodiaq Scout a Kodiaq

Sportline – a studii vůbec prvního chystaného elektromobilu Vision E.

Zúčastněných automobilek ale ubývá mimo jiné také kvůli vysokým nákladům na zajištění stánku. „Je zřejmé, že se s novými trendy mění i formy prezentace a obchodní modely. Automobilky necílí pouze na akce s největším počtem návštěvníků, ale dostávají se k zákazníkům jinými interaktivními cestami, které lépe vyhovují jejich cílovým skupinám,“ uvedl za Sdružení automobilového průmyslu Miroslav Konvalina.

Letošní autosalon je typický hlavně důrazem automobilek na nové technologie a digitalizaci či schopnost vybudovat inteligentní vozy. Také se potvrzuje rostoucí obliba aut SUV, novinky v tomto segmentu prezentuje Kia (Stonic), Hyundai (Kona), Citroën (C3 Aircross) či Volkswagen (T-Roc).

Němci lákají návštěvníky na 228 světových premiér vystavovatelů z 39 zemí světa. Vstupné na akci pořadatelé stanovili na čtrnáct eur (zhruba 370 korun).

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 12. 9. 2017

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	17,578
Čína	1	3,347
Dánsko	1	3,509
EMU	1	26,105
Chorvatsko	1	3,503
Japonsko	100	19,934
Kanada	1	18,031
Maďarsko	100	8,500
Norsko	1	2,789
Polsko	1	6,136
Rusko	100	38,172
Švédsko	1	2,738
Švýcarsko	1	22,806
Turecko	1	6,378
USA	1	21,870
Velká Británie	1	29,039

Akcie na pražské burze

12. 9. 2017

Název	Kurz [Kč]	Změna
CETV	91,25	0,33 %
ČEZ	421,00	1,03 %
Erste Bank	949,60	3,46 %
Fortuna	145,50	-1,02 %
Kofola	416,00	0,00 %
KB	967,80	0,39 %
Moneta	77,10	1,11 %
O2 CR	275,90	1,81 %
Pegas	1 004,00	-0,30 %
Philip Mor. ČR	15 760,00	0,00 %
TMR	702,00	0,29 %
Unipetrol	326,00	-0,55 %
VIG	647,00	0,53 %
Celkový objem (v tisících korun)	618 250	

Krátce

Toshiba stále jedná o prodeji čipové divize

Japonský koncern Toshiba dál jedná o prodeji čipové divize. List Nikkan uvedl, že firma divizi prodá konsorciu vedenému společností Western Digital. Podle zdrojů agentury Reuters však Toshiba preferuje konsorcium vedené investičním fondem Bain Capital, protože nedokázala překlenout neshody s firmou Western Digital.

Inflace v Británii v srpnu vzrostla na 2,9 procenta

Meziroční tempo růstu spotřebitelských cen v Británii v srpnu zrychlilo na 2,9 procenta z červencových 2,6 procenta. Inflace se tak vrátila na květnovou hodnotu, která představuje její nejvyšší úroveň od března 2012.

Thyssenkrupp a Tata Steel se spojí

Německá ocelárna Thyssenkrupp je blízko dohody o spojení svých evropských aktivit s evropskou divizí indické Tata Steel. Předběžná dohoda, takzvané memorandum o porozumění, by měla být podepsána už tento týden. /čtk/

O léčebné konopí je v Německu zájem

■ Německé zdravotnictví platí pro pacienty tisíce konopných přípravků měsíčně.

Adéla Čabanová

Institut pro testování léčiv v Německu DAPI potvrdil, že od března do června bylo na lékařský předpis ve spolkových zemích pacientům vydáno celkem 10 600 přípravků obsahujících konopí nebo nezpracované květy konopí. Jejich počet vzrostl z 564 v březnu na 4921 v červnu. „Konopím se léčí stále více a více pacientů,“ potvrdil trend prezident Spolkové lékařnické komory Andreas Kiefer.

DAPI vycházela z dat zdravotního pojištění GKV, které má zhruba 90 procent obyvatel Německa. Množství vydaných přípravků je přitom ovlivněno tím, že v zemi není dostatek léčebného konopí, mnozí pacienti tak odcházejí

z lékárny s nepořízenou. Od letošního 10. března mohou pacienti v Německu na lékařský recept bez doplatků získat léčebné konopí nebo jeho extrakt.

Gram sušené rostliny stojí pojišťovny zhruba 30 eur. Dříve se mohla v Německu léčit konopím asi tisícovka pacientů s výjimečným povolením a jen za své prostředky.

Německo odebírá léčebné konopí jen ze zahraničí, zejména z Nizozemska a z Kanady. Předpokládá se ale, že rostliny z domácí produkce budou k dispozici v roce 2019.

V Česku je léčebné konopí legální již od roku 2013, jsou ale problémy s jeho dostupností a pacienti je platí ze svého. I v období, kdy bylo v lékárnách dostupné české konopí za zhruba sto korun za gram, vydávaly lékárny nanejvýš čtyři desítky receptů za měsíc. Osmkrát větší Německo za červen vydalo 2200 receptů.

NÁZORY str. 14

Konopí ve světě

- Celosvětově trh s léčebným konopím dosahoval podle studie Grand View Research v roce 2015 objemu 11,4 miliardy dolarů
- Do roku 2025 by mohl vyrůst na 55,8 miliardy dolarů.
- Léčebné konopí je povoleno v řadě evropských zemí včetně Česka, v červnu k nim přibyl Polsko.
- Rostoucí evropský trh s léčebným konopím je zajímavým pro kanadské producenty, jako je Canopy Growth či Tilray.
- Právě Tilray nedávno oznámil, že v Portugalsku za 20 milionů eur vybuduje areál se skleníky na 25 tisících metrech čtverečních pro pěstování konopí.

Akcie, měny & názory

Jaroslav Bukovský

Ashton Kutcher už netáhne

Záštita věhlasných jmen nemusí být ani zdaleka zárukou investorského úspěchu. Naposledy se to nepovedlo americkému projektu *Chicken Soup for the Soul*, v jehož vedení je známý herec, scenárista, producent, ale i investor Ashton Kutcher.

Akcie projektu, jehož záměrem je zfilmovat stejnojmennou sérii populárních knih, byly uvedeny na trh teprve v polovině srpna letošního roku. Jako forma projevu byl zvolen crowdfunding, tedy prodej

malých podílů ve firmě širokému okruhu drobných investorů. Ty alespoň prozatím sázka na Kutcherův lišácký úsměv zatraceně páli.

Akcie *Chicken Soup for the Soul* mají totiž za sebou další otřesný týden, během něhož se jejich cena stihla dostat pod osm dolarů za kus. Fanoušci knižní série jakožto i budoucí diváci lační jejich verze na plátně přitom počátkem srpna nadšeně upisovali akcie projektu po dvanácti dolarech za kus.

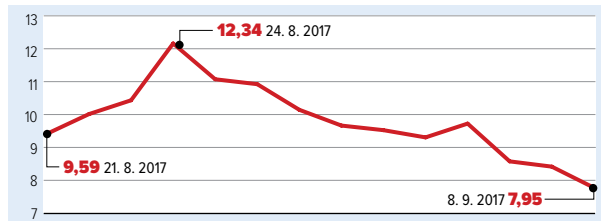
Hodnota akcií projektu jen v minulém týdnu propadla o

18 procent.

Po necelém měsíci si tak ze své investice mohou odečíst přesně třetinu. Jen v uplynulém týdnu propadly akcie o 18 procent.

Zatím jediný světlý bod pro drobné hráče nastal zhruba týden po vstupu na burzu. Několika šťastlivcům se totiž podařilo zbavit se akcie se ziskem 34 centů za kus, od té doby akcie už jen padá.

Vývoj akcií *Chicken Soup for the Soul* od vstupu na burzu (v dolarech za akcii)

Pramen Thomson Reuters

Rakousko vydá stoleté dluhopisy

Rakousko se rozhodlo využít historicky nejnižších úrokových sazeb a levně si zafinancovat svou budoucnost. Země nabídla investorům dluhopisy splatné až v roce 2117, tedy za sto let. Poptávka je podle listu *The Financial Times* extrémní. Ačkoli stát hodlá tímto způsobem získat jen zhruba miliardu eur, zájem investorů je jedenáctkrát tak velký. Vídeň přitom investorům nabídla roční úrok 2,15 procenta.

„Vydat stoleté dluhopisy za těchto podmínek je pro většinu států jedinečná příležitost zajistit si velmi dlouhodobé levné zdroje na dlouhodobé investice, třeba do infrastruktury. Je to opravdu jedinečná příležitost, která se pro většinu zemí opakuje jednou za několik desetiletí, jestli vůbec. Pro kupce je to naopak silná a riskantní sázka na velmi nízkou inflaci, či dokonce deflaci,“ říká ekonom BH Securities Martin Vlček.

Už loni vydalo Rakousko bondy za celkem dvě miliardy eur splatné za 70 let, ročně na nich zaplatí 1,82 procenta. Rakouský záměr je první svého druhu v Evropě. Loni sice vydaly stoleté dluhopisy po stovce milionů eur i Belgie a Irsko, na rozdíl od rakouské emise ale byly prodány investořům neveřejnou cestou. Z ostatních zemí vydala stoletý papír v červnu Argentina. /buk/

SVĚT MOTORŮ TECHNICA
O AUTECHE A MOTORECH DO HLUBSKY
www.technikamotors.cz

Kombi za 189 900 Kč
Auto, nebo ošizená chudobka?
Dacia Logan 1.0 SCE

Budoucnost bez nafty?
Proč TDI-PD neprochází ani emisními špičkami?
Nové motory pod lupou
Peugeot 1.5 BlueHDi vs. Ford Focus 1.5 vs. Toyota 1.5 VVT-i
Srovnání
Volkswagen Tiguan 2.0 TDI (176 kW) vs. Škoda Kodiaq 2.0 TDI (176 kW) vs. Mercedes-Benz S-Class (250 kW)

TURBO PROTI BITURBU

Škoda Kodiaq 2.0 TDI DSG vs. Volkswagen Tiguan 2.0 BiTDI

Právě v prodeji

Polsko trvá na odškodnění za válku

■ Poslanci polského Sejmu souhlasí s plánem vlády požadovat po Německu vysoké náhrady za škody způsobené nacistickou okupací za druhé světové války.

Polsko trvá na tom, aby mu Německo zaplatilo válečné reparace, které současná polská vláda odhaduje na stovky miliard eur. Tento požadavek v pondělí podpořil i polský parlament, který zveřejnil znalecký posudek, jenž označuje důvody německé strany pro odmítnutí uvedeného nároku za nepodložené.

O odškodnění za ztráty způsobené Polsku hitlerovským režimem za druhé světové války v poslední době hovořilo více členů polské vlády v čele s premiérkou Beatou Szydlovou.

Ministr vnitra Mariusz Blaszczak dokonce nedávno řekl, že jen hmotné škody dosahují „téměř bilion dolarů“.

„Je legitimní říci, že Polská republika má nárok na odškodnění od Spolkové republiky Německo. Tvzení, že tento nárok vypršel nebo je promlčený, je nepodložené,“ uvádí se ve znaleckém posudku, s nímž polský parlament seznámil veřejnost.

Z německé strany ale znějí argumenty, že Polsko se nároků na reparace a odškod-

nění v minulosti opakovaně zřeklo: nejprve v roce 1953, pak v roce 1970 při uzavření smlouvy o německém uznání polské západní hranice na Odře a Nise, jakož i při potvrzení polské hranice při sjednocování Německa na přelomu let 1989 a 1990.

Nakonec tak podle německé strany učinil český severní soused v roce 2004, kdy Sejm, dolní komora polského parlamentu, odpověděl na požadavky vysídlených Němců.

Polský parlament ale tvrdí, že prohlášení polské vlády z roku 1953 o zřeknutí se reparací bylo v rozporu s ústavou a bylo učiněno pouze na nátlak Sovětského svazu. To ale německá vláda odmítá. /čtk/

EXODUS POKRAČUJE

UŽ 370 TISÍC příslušníků muslimské menšiny Rohingů opustilo v posledních dvou týdnech po násilnostech domovskou Barmu. Do sousedního Bangladéše se snaží dostat po moři i po zemi.

Paříž vyhlíží olympiádu

■ Mezinárodní olympijský výbor má dnes oficiálně potvrdit Paříž hostitelským městem olympiády v roce 2024. Město chce kvůli obavám z vysokých nákladů využít z 95 procent již existující sportoviště.

Tomáš Stingl

V peruánské Limě dnes zasedne Mezinárodní olympijský výbor, který zvolí pořadatele letních olympijských her 2024. Jde už v podstatě jen o formalitu. Jediným zájemcem ve hře zůstala Paříž, kam se olympiáda vrátí přesně po sto letech a potřeťi v historii. Kandidaturu kvůli obavám z vysokých nákladů totiž postupně stáhly Hamburk, Řím, Boston a Budapešť. Poslední rival – Los Angeles – Paříži ustoupil s tím, že uspořádá olympiádu v roce 2028.

Rozpočet pařížských her má být 6,6 miliardy eur (asi

172 miliard korun). To znamená, že by vyšly například asi dvakrát levněji, než kolik stála olympiáda v Londýně v roce 2012.

Ne všichni tomu ale věří. „Je pro mě velmi těžké představit si, že by byl účet za Paříž nižší než za Atény v roce 2004 nebo za Londýn o osm let později,“ zapochyboval pro portál France 24 profesor ekonomie z univerzity v Le Mans Jean-Pascal Gayant.

Spolupředseda organizačního výboru, bývalý vodní slalomář a trojnásobný olympijský vítěz Tony Estanguet ovšem ubezpečuje, že rozpočet bude dodržen. „Proto budujeme projekt z 95 procent na již existujících místech,“ uvedl.

Jako hlavní olympijský stadion má tak posloužit opravený Stade de France, který byl postaven už pro mistrovství světa ve fotbale v roce 1998. Zcela nově bude

muset město podle organizačního výboru vybudovat jen tři komplexy – olympijskou vesnici, areál vodních sportů a centrum pro média.

Obavy kritiků vycházejí z pohledu do Japonska, kde už nyní vzrostly výdaje na přípravu her v Tokiu v roce 2020 na více než 15 miliard dolarů, tedy dvojnásobek původně plánované částky.

Historicky jsou odstrašujícím mementem hry v Montrealu 1976, které přestřelily rozpočet o rekordních 720 procent a staly se pro kanadskou ekonomiku katastrofou.

Francouzský turistický průmysl naopak olympiádu velebí jako vítaný impulz. V letošním prvním pololetí byla totiž obsazenost hotelů v Paříži 77 procent, výrazně méně oproti předchozím letům poznamenaným teroristickými útoky, jako například v klubu Bataclan.

Rozpočet olympiády v Paříži nyní dosahuje

6,6

miliardy eur. Podle pořadatelů je to dvakrát méně než před pěti lety v Londýně.

Norská pravice obhájila mandát

Dosavadní norská premiérka Erna Solbergová se prohlásila vítězkou pondělních parlamentních voleb v Norsku. Po sečtení 95 procent hlasů získal její středopravý blok 89 křesel ve 169členném parlamentu. Vůdce opoziční Dělnické strany Jonas Gahr Støre porážku uznal, uvedla norská média.

Šéfka Konzervativní strany Høyre Erna Solbergová se v předvolební kampani prezentovala jako záruka pokračujícího economic-

kého růstu. Labouristický vůdce Støre sliboval, že posílí sociální stát, ovšem za cenu opětovného zvýšení daní, které konzervativní vláda snižovala.

Solbergová, která bývá svými stoupenci přirovnávána k německé kancléřce Angele Merkelové, zaznamenala pro stranu historické vítězství – od roku 1985 se totiž žádné konzervativní vládě v ropné velmoci Norsku nepodařilo obhájit mandát. /čtk/

Krátce

OSN schválila sankce proti Severní Koreji

Rada bezpečnosti OSN jednomyslně schválila nové sankce proti Severní Koreji kvůli šestému a doposud nejsilnějšímu jadernému testu, který země provedla 3. září. Sankce mimo jiné zakazují export druhé největší severokorejské vývozní položky textilu a omezují dovoz ropy.

Donald Trump zřejmě poprvé v úřadě navštíví Čínu

Americký prezident Donald Trump se v listopadu pravděpodobně zastaví v Číně během své první oficiální cesty do Asie. S odkazem na zdroj z vlády to uvedla agentura Reuters. Čínský prezident Si Ťin-pching pozval Trumpa do své země po dubnovém setkání v Palm Beach na Floridě. /čtk/

VAŠE EKONOMICKÉ ZPRAVODAJSTVÍ VŽDY PO RUCE

DO MAILU
A O DEN DŘÍV

TOP ČLÁNKY
Z WEBU E15.CZ
KAŽDÉ RÁNO VE VAŠEM
MOBILU A TABLETU

**MOBILNÍ
APLIKACE E15**
PŘEHLEDNĚ A KDYKOLI
POTŘEBUJETE

**ZPRÁVY, KOMENTÁŘE
A VIDEO NA WEBU E15**
TO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ NA JEDNOM MÍSTĚ

E15 ZPRÁVY
PRO ÚSPĚŠNÉ

Číňané vědí, že snižování emisí je v jejich zájmu

■ **Chudé státy** nejsou naivní a vědí, že peníze na přizpůsobení **klimatickým změnám** půjdou především z jejich kapsy. Mezinárodní fondy, které vznikly i v rámci pařížské klimatické dohody, berou hlavně jako uznání bohatých zemí, že v tom nesmějí zůstat samy. „Bohaté státy mají **zaplatit jenom zlomek**. Kdyby se mělo přistoupit na princip, že škody platí znečišťovatel, tak tady **žádnou mezinárodní dohodu** nemáme,“ říká **Benito Müller**, výkonný ředitel neziskové organizace Oxford Climate Policy, která pomáhá připravovat vyjednávače rozvojových zemí na jednání o změnách klimatu.

Foto: E15 Anna Vacková 2x

Jan Stuchlík

☞ Když letos americký prezident Donald Trump oznamoval, že stáhne podpis USA z pařížské klimatické dohody, řekl, že zastaví také americké příspěvky do mezinárodních klimatických fondů. Z nich se platí opatření v chudších zemích, které je mají připravit na dopady změn klimatu. Jaký dopad bude mít tento americký krok na rozvojové státy?

Za vlády prezidenta Baracka Obamy šla na klimatickou finanční pomoc zhruba miliarda dolarů ročně. Tyto peníze Trump škrtnl a budou chybět. Pokud se tato díra nezalepí, řada rozvojových zemí se bude cítit zrazená. Miliarda dolarů je pro ekonomiku velikosti USA jako nic. Je to z americké strany pokrytectví. Prostě nechtějí s ostatními spolupracovat a brát vážně svou zodpovědnost.

☞ **Prospěch z globálního snižování emisí je mnohem větší. Nejde o hru s nulovým součtem, kdy jeden někomu něco vezme, aby sám něco získal.**

☞ Ani s americkým příspěvkem by ale v klimatickém fondu nebylo dost peněz. Zelený klimatický fond určitě potřebuje změny. Rozhodování se musí posunout směrem do jednotlivých zemí. Místo financování malých projektů by měl fungovat formou podpůrných programů. V případě amerického příspěvku se ale bavíme o tom, jak jsou bohaté země zbytek světa

vnímány. Evropa si svůj díl odvádí už řadu let. Americká federální vláda naopak popírá svou zodpovědnost.

☞ Co to udělá s ochotou chudších zemí snižovat emise skleníkových plynů, k čemuž se zavázaly v pařížské dohodě?

Všechny rozvojové země moc dobře vědí, že peníze, které budou potřebovat na boj s klimatickými změnami, budou muset najít a zaplatit samy. A to včetně těch států, které nenesou žádnou nebo jen minimální vinu na změnách klimatu. Klimatická změna není nějaký boží zásah. Je to újma, kterou způsobují jedni lidé jiným. To je vnímáno jako nespravedlivé. Proto je tak důležité udržovat určitou míru důvěry, že všichni vnímají svou zodpovědnost a společně chtějí situaci změnit. Jinak rozvojové země snadnou řecknou: „Když jsme vám ukradení, tak proč bychom se měli starat o vás.“

☞ Není to z jejich strany jen taktika vůči bohatým státům ve smyslu „budeme s emisemi něco dělat, když nám to zaplatíte“?

Jenže bohaté státy mají zaplatit jenom zlomek. Kdyby se mělo přistoupit na princip, že škody platí znečišťovatel, tak tady žádnou mezinárodní dohodu nemáme. Finanční transfery mají hodně symbolickou hodnotu. Rozvojové země ve svých národních plánech pro snižování emisí mají často dvě kategorie opatření – nepodporovaná a podporovaná. Jsou ochotné udělat víc, pokud dostanou finanční podporu od bohatých zemí. Když ale tuto finanční vazbu zrušíme a místo toho na ně budeme ukazovat prstem, že ve skutečnosti nic nedělají, tak tím ničemu nepomůžeme. Potřebujeme atmosféru, kde si jsou všichni vědomi, že doma sice narážejí na řadu překážek, ale pokusí se udělat maximum možného.

Bez amerických peněz se jim do toho nebude chtít?

Je třeba rozlišovat mezi Amerikou a Washingtonem. V USA je řada lidí, kteří se chtějí dál řídit pařížskou dohodou a dělat patřičná opatření. Stejně tak jsou ochotni pokračovat v pařížské dohodě, pokud jde o finanční podporu. Rodí se nejednoznačnější koalice měst, států, firem, které stojí za pařížskou dohodou. Ty si ale musejí uvědomit, že zůstat součástí pařížské dohody neznamená jen plnit její cíle doma, ale také na mezinárodní scéně.

Bude mít jejich aktivita dostatečnou váhu, když partnerem pro rozvojové země je americká federální vláda?

Pracuji velmi úzce se skupinou nejchudších rozvojových zemí. Stát Massachusetts připravuje vlastní klimatický fond, jehož objem bude opravdu minimální, nějakých sto tisíc dolarů za rok. Ale netušíte, jak pozitivně tento krok přivítaly nejchudší státy. Pro ně má obrovskou cenu, že nejsou zapomenuty a ponechány svému osudu. To je propojení politiky a psychologie, které se často točí kolem vnímání spravedlnosti. Ti, kteří vedou mezinárodní vyjednávání, si nemyslí, že všechno musí být vůči všem absolutně spravedlivé. Ale nikdo z nich nechce, aby se s nimi zacházelo nespravedlivě.

O tom přesně mluvil Trump, když pařížskou dohodu označil za extrémně nespravedlivou pro Spojené státy.

Jistě se můžeme přit, co je a co není spravedlivé. To vnímání bývá hodně subjektivní. Ale je jasné, že jsou země, které mají historicky větší zodpovědnost za vznik klimatického problému.

To je Evropa a USA?

Pochopitelně. Jsou to průmyslové státy, jejichž industrializace se odehrála díky uhlí. Parní stroje vznikly ve Velké Británii a my jsme díky nim zbohatli. Je dost nešťastné žádat ostatní země, aby se nerozvíjely. Naštěstí obnovitelné zdroje jim tento rozvoj umožní. Jakmile budou tyto zdroje plně konkurenceschopné, nebude dávat smysl, aby kdokoli stavěl nové uhelné elektrárny.

V boji s klimatickými změnami chtěla být Evropa vždycky lídrem. Ale její skutečná role pokaždé závisela na vztazích uvnitř EU. Evropa není žádná šťastná rodinka. Když uvnitř narazíte na odpor, je těžké být vůdce navenek.

ské regiony a zemědělství je sektor, který je nejvíce ovlivněn klimatickými změnami. Čína má už teď výrazně nižší množství dostupné vody na hlavu, než je průměr na Západě.

Takže Číňané si uvědomují, že pokud nebudou schopni kontrolovat dopady klimatických změn, zadělávají si na velký problém. A jediný způsob, jak dopady omezit, je snižovat skleníkové emise. Ovšem i kdyby Čína snížila své emise na nulu, tak problém klimatických změn nezmizí.

Má cenu po Číně požadovat, aby byla ve snižování emisí razantnější? Půl miliardy chudých Číňanů nevnímá Čínu jako rozvinutou zemi, a proto se

Nebude Čína používat svůj fond jen pro podporu čínského byznysu a zvyšování svého vlivu v rozvojových zemích?

Jistě nemůžeme být naivní. Každý chce získat nějaký dodatečný prospěch ze vzájemné spolupráce. Podstatný je ale cíl, ne pár milionů dolarů, které může spolupráce někomu přinést. Prospěch z globálního snižování emisí je mnohem větší. Nejde o hru s nulovým součtem, kdy jeden někomu něco vezme, aby sám něco získal.

Může se Čína stát vzorem pro ostatní velké rozvojové země, pokud jde o boj s klimatickými změnami?

Právě dávám dohromady tým, který by se zabýval možnostmi takové strategické spolupráce. Chceme se zaměřit i na Indii, protože bychom se neměli jednostranně upnout jen na Čínu. Dám příklad. Můžeme se soustředit na snížení skleníkových emisí čínských výrobců elektřiny o x procent. Jedním z opatření může být zapojení evropských firem, které vyrábějí systémy řízení větrných farem. Od Číňanů by to vyžadovalo změnu zákonů, které usnadní vstup zahraničních průmyslových firem do Číny.

Tvrdím, že díky této cílené spolupráci můžeme dosáhnout změn v národní regulaci snáze než jen nějakými globálními proklamacemi, že chceme být přátelé a chceme spolupracovat.

Je Evropská unie pořád ještě světovým lídrem v boji s klimatickými změnami?

Evropa chtěla být vždycky lídrem. Ale její skutečná role pokaždé závisela na vztazích uvnitř EU. Evropa není žádná šťastná rodinka. Když uvnitř narazíte na odpor, je těžké být vůdce navenek. Představte si, že stojíte před nějakým rozhodnutím a víte, že kdybyste ho udělali, tak by vás doma čekalo deset let vyjednávání mezi jednotlivými členy. Tak skončíte s pevně danými hranicemi, které při vyjednávání nechcete překročit. Jenže pro vyjednávání potřebujete pružnost. EU také není úplně dobrá v tom, jak prezentuje, co ve skutečnosti dělá.

To asi půjde těžko vysvětlit v Česku nebo v Polsku, které jsou minimálně zdrženlivé, pokud jde o klima.

To byla vždycky evropská slabina. Neumíme pořádně vysvětlit přínosy Evropské unie, natož abychom uměli vysvětlit přínosy spolupráce uvnitř EU v oblasti boje s klimatickými změnami. Můžeme vytvořit strategické aliance mezi členskými státy. V každém případě změny dosáhneme levněji, když budeme spolupracovat, než když každý pojedě po své cestě.

Nemůže tato vnitřní dynamika EU ohrozit dohodu, když EU zjevně bude muset v roce 2025 přijít s ambicióznějším cílem pro snižování emisí?

Evropa si už stanovila, že v roce 2025 se ohlédne a vyhodnotí, co se bude dít do roku 2030. Vytvoří se tím trvalý mechanismus, který nás bude nutit přemýšlet, co bude za dalších pět let. Tak se budeme moci snáze dohodnout na ambicióznějším cíli, aniž budeme mít pocit, že nás to zabije. V mezidobí se budou státy dívat i jeden na druhý a mohou se neformálně dohadovat na vyšších cílech. Už máme pravidelný cyklus komunikace a stanovování cílů. Teď je třeba ještě vytvořit pravidelný cyklus hodnocení a aktualizace našeho snažení. Pak bude vše snazší.

Benito Müller

Působí na Filozofické fakultě Oxfordské univerzity.

Je výkonným ředitelem nezávislé organizace Oxford Climate Policy, která pomáhá rozvojovým zemím s přípravou na mezinárodní jednání o klimatické politice. Jako poradce se podílel na diskuzích o fungování Zeleného klimatického fondu, který bude platit projekty na přizpůsobování klimatickým změnám. Původně vystudoval matematiku na technické vysoké škole ETH ve švýcarském Curychu.

Hodně se mluví o tom, že Čína by mohla být novým klimatickým lídrem. USA jsou teď vnímány tak, že je nezajímá obecné blaho. Čínu dobro planety zajímá? Čína má doma velmi vážné problémy, které způsobují klimatické změny. Je to země dvou světů. Pobřeží je industrializované, zatímco západní oblasti připomínají nejchudší rozvojové země. Ty se snaží Číňané rozvíjet. Jsou to ale hlavně zemědě-

Čína stále chce řadit mezi rozvojové země. Nemůžeme ji proto k něčemu nutit násilím. Příkladem může být Zelený klimatický fond. Američané za Obamy do něj slíbili tři miliardy dolarů. Číňané místo toho vytvořili svůj solidární fond ve stejné výši. Tvrdí, že platit do zeleného fondu je povinnost rozvinutých zemí. To oni nejsou, ale chtějí ukázat solidaritu. Má to velkou symbolickou hodnotu.

Tvář dne

„Jsem rád, že si všichni členové komise uvědomují, že úniky z vyšetřovacích spisů ohrožují ústavnost,

řekl poslanec TOP 09 a předseda sněmovní komise pro vyšetřování úniků z trestních spisů Martin Plíšek

str. 3

Foto: tisk

Komentář

Lukáš Kovanda

Tvorba míst, o která nikdo nestojí

Ještě nikdy nebylo v Česku tolik volných pracovních míst jako teď. Jenže zhruba na 106 tisíc z nich, tedy polovinu celkového počtu, stačí základní či žádné vzdělání.

Když začátkem roku vrcholily intervence ČNB, centrální banka se pod tlakem desítek miliard eur ve vlastním trezoru uchýlila k netradiční propagandě. Na svém webu vyvěsila bakalářskou práci jistého studenta, který spočetl, že oslabení koruny sice do konce roku 2015 nenaplnilo klíčový cíl, tedy zvýšení tempa inflace, ale zato vytvořilo přibližně sto tisíc pracovních míst. Inu, tonoucí se stěbla chytá.

Dnes je stále zjevnější, že výsledkem intervence není jen přehřátý trh nemovitostí, ale i přehřátý trh práce. ČNB pod tlakem exportní lobby sice možná vytvořila mraky nových míst, ovšem v dřtivě většině takových, o něž nikdo nestojí.

Česká ekonomika nyní působí jako sportovec,

jemuž trenéři nejen poskytlí doping, ale ještě to s ním hodně přehnali. Těmi trenéry jsou hlavně čtyři členové bankovní rady ČNB, kteří v listopadu 2013 pro umělé oslabování měny zvedli ruku. Koruna je i dnes, čtyři roky po tomto zásahu, stále slabší, než by byla bez něj. Česko se tak může chlubit nejnižší mírou nezaměstnanosti v EU. Ovšem přidaná hodnota ekonomiky pokulhává za potenciálem, kterého bychom dosáhli bez intervence, tedy s přirozeněji se vyvíjející a trendově průběžně posilující korunou. Švýcarsko je malou a otevře-

Intervence ČNB lze označit za nesmyslný merkantilismus. Exportéři profitovali na úkor budoucnosti.

nou ekonomikou podobně jako Česko a tamní data z let 1998 až 2012 prokazují, že posílení měny zvyšuje ve firemní sféře zaměstnanost vysoce kvalifikovaných pracovníků, zatímco klesá počet těch hůře kvalifikovaných. Celková zaměstnanost zůstává v zásadě beze změny.

Vladimír Tomšík, jenž byl podle všeho jedním z oněch čtyř zmíněných trenérů,

ještě předloni touto dobou prohlašoval, že Česko potřebuje oslabování měny „jako sůl“. Ve skutečnosti jsme ale jako sůl už tehdy potřebovali něco docela jiného. Zhodnocování koruny. To by příznivě změnilo strukturu zaměstnanosti ve prospěch pozic s vyšší přidanou hodnotou, jelikož by české firmy musely na zahraničních trzích konkurovat nejen cenou, ale i kvalitou. Zároveň by pro ně zahraniční know-how a technologie byly při silnější koruně dostupnější. A nedošlo by k enormnímu hromadění spekulativního kapitálu. Ten je teď trnem v oku téže ČNB, která jej do korunových aktiv přilákala a nyní musí opakovaně verbálně intervenovat za posílení české měny alespoň pod úroveň 26 korun za euro. Tedy tam, kde už měla dlouhé roky být.

Finanční server Alphaville ve své analýze označil švýcarskou intervenci za slabší frank z let 2011 až 2015 za nesmyslnou a za projev predátorského merkantilismu na úkor zbytku světa. V obdobném duchu lze za nesmyslný merkantilismus označit i intervenci českou – čeští exportéři profitovali na úkor zbytku tuzemské ekonomiky, ale i na úkor naší budoucnosti.

Autor je hlavním ekonomem společnosti Cyrrus

Glosa

Zanedbané konopí

Některé státy léčebné využití konopí podporují, jiné ne. To, co probíhá u nás, se ale čím dál víc ukazuje jako licoměrnost. Léčebné konopí je u nás povolené čtyři roky. Jenže pro nejpotřebnější lidi, které nemoc připravila o možnost si vydělávat, je ekonomicky nedostupné. Zdravotní pojišťovny mohou léčebné konopí hradit, jen když pacient získá zvláštní výjimku. Dosud není známo, že by se to někomu povedlo.

Sousední Německo je důkazem, že počty pacientů léčebných konopím z lékáren rostou, pokud se k němu mohou dostat bezplatně. Úhrada jakékoli léčby z veřejných peněz jistě nemá být primárně rozhodnutím politickým, ale odborným. Jenže konopí nemá jednoho mocného výrobce s patentem, který by se za něj bil. Proto potřebuje politika, který vezme věc vážně. Nejen kvůli pacientům. I kvůli českým pěstitelům, kterým by změna pravidel otevřela velké možnosti. Konopí má v Česku tradici. Není důvod nechat trh s léčebným konopím spadnout do klína kanadským a nizozemským firmám.

Adéla Čabanová

Dokud nebude virus lokalizován a odstraněn, vydává IT oddělení absolutní zákaz používání jakýchkoli e-mailových příloh. Podrobnější informace najdete v příloženém dokumentu.

ROMANA JOURDREN
GSK

Společnost ji jmenovala regionální generální ředitelkou pro střední a východní Evropu. Ve funkci generálního ředitele pro Českou republiku a Slovensko ji nahradí Pavel Behenský. Jourden má bohaté zkušenosti v oblasti marketingu, obchodu a celkového řízení firmy v sektoru spotřebního zboží. Předtím než začala v roce 2013 pracovat v GSK, působila ve společnostech Philips, EgonZehnder, Danone nebo Kimberly Clark. Agendu spojenou s její novou pozicí bude jako rodilá Češka řídit z Varšavy, kde se nachází firemní ústředí pro region CEE, a zároveň se stane členkou evropského vedení společnosti (European Leadership Team).

LENKA POLANSKÁ
TPA

Lenka Polanská a Radek Stein od září nově rozšířili řady partnerů poradenské společnosti. Na nový post

přechází Lenka Polanská z pozice senior manažerky daňového oddělení TPA a Radek Stein byl senior manažerem oddělení auditu skupiny TPA. Polanská je odborníci na daňové poradenství pro právnické a fyzické osoby, zejména v oblasti daní z příjmu. Na své nové pozici se bude zaměřovat především na daňové poradenství pro klíčové klienty a na služby vedení účetnictví. Lenka Polanská je absolventkou VŠE Praha. Stein se nyní bude podílet na vedení a strategickém plánování činnosti oddělení auditu TPA a na akviziční činnosti společnosti. Profesně se bude věnovat vedle auditu zejména oblasti finanční due diligence, transakčnímu poradenství a zahraničním klientům. Radek Stein je absolventem VŠE Praha.

ALEKSANDER RACZYNSKI
GEFCO

Česká republika a Slovensko tvoří od září nový region v rámci skupiny GEFCO. Vedení obou poboček přebírá Aleksander Raczynski, který v minulých čtyřech letech řídil firemní aktivity

v České republice. Nový geo-region zaměstnává přes 1200 lidí a dynamikou ekonomického růstu patří mezi top 3 regiony v rámci skupiny GEFCO. Vedení společnosti od nového uspořádání očekává zvýšení efektivity, růst v rámci obou trhů i lepší pozici nového geo-regionu v mezinárodních tendrech.

DAVID KOLLHAMMER
Zetor Tractors

Představenstvo společnosti se rozrostlo o dva nové členy. Do struktury nejvyššího orgánu byli jmenováni David Kollhammer, ředitel Úseku strategie (na fotce), a Milan Kuneš, ředitel Úseku kontroly kvality. David Kollhammer má rozsáhlé zkušenosti v oblasti výzkumu a vývoje. Ve společnosti působí více než 10 let a postupně prošel různými pozicemi, od roku 2016 je ředitelem Úseku strategie. Zodpovídá tak za naplňování strategie společnosti. Milan Kuneš má mnohaleté zkušenosti s kvalitou z oblasti automotive, v oboru začínal na nižší úrovni a postupně se vypracoval až

do evropských řídicích struktur v kvalitě. Do společnosti Zetor Tractors přišel v roce 2016 ze společnosti Magna Europe.

PETR ZÁKOUCKÝ
Dentons

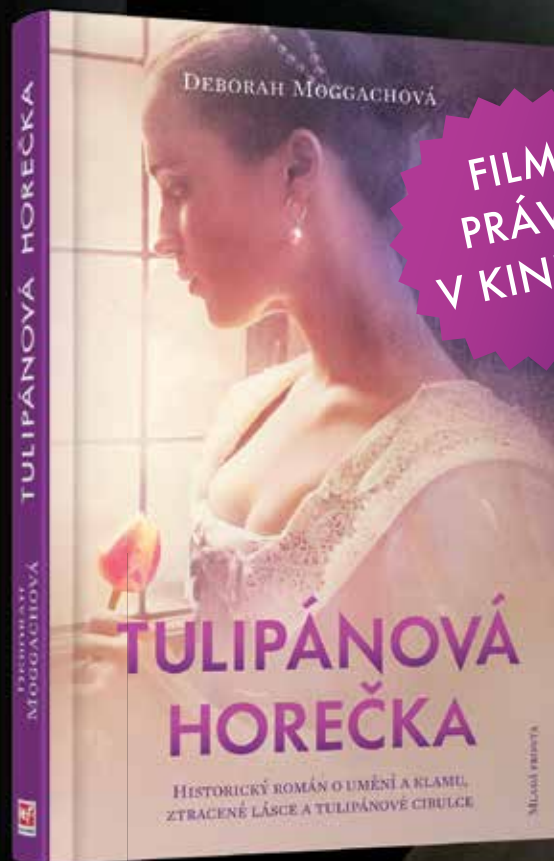
Pražská kancelář globální právní firmy Dentons posiluje energetickou praxi. Petr Zákoucký patří mezi právníkou elitu v oblasti energetiky, infrastruktury a těžebního průmyslu. Zaměřuje se na otázky právní regulace, podílel se na řadě významných transakcí i sporů v České republice a v regionu střední a východní Evropy. Je spoluautorem prvního komentáře k českému energetickému zákonu. Je také uznáván pro svou práci v oblasti hospodářské soutěže. Společně s ním nastoupí také advokátní koncipienti Michal Pelikán a Barbora Obračajová.

E15.CZ

Změnilo se něco ve vaší společnosti?
Pište nám na lidee15@cninvest.cz

262633/756

INZERCE

FILM
PRÁVĚ
V KINECH

HISTORICKÝ ROMÁN ZE ZEMĚ KVĚTIN

Foto dne

Foto čtk

CESTA DO BEZPEČÍ.
Kubánská žena tlačí rikšu s dětmi a majetkem od jejího zaplaveného domu směrem do bezpečí. Hurikán Irma za sebou na Kubě zanechal desítku mrtvých, zaplavené ulice a stovky zničených domů.

Vědci zjistili, že...

...jed ohnivých mravenců pomůže léčit

Chemici si již nechali patentovat několik analogů látek z mravenčího jedu, které efektivně zlepšily závažnost lupénky na pokusných myškách.

Marek Schwarzmann

Na stopě efektivní léčbě lupénky a jí podobných kožních chorob jsou chemici a lékaři z amerických Emory University a Case Western University, kteří

objevili léčivý vliv solenopsinů. To jsou přitom látky standardně obsažené v jedu mravenců rodu *Solenopsis*, jejichž zástupcům se přezdívá také ohniví mravenci.

Vědci si všimli, že chemická struktura solenopsinů je velmi podobná v kosmetice využívaným ceramidům – tukům příbuzným látkám, které posilují buněčnou stěnu a pomáhají tak buňkám bránit se negativním vlivům, třeba oxidantům či zánětlivým podnětům.

Vyvinuli proto solenopsinový analog, látku, která si zachovala strukturální

Foto profimedia.cz

podobnost ceramidům a zároveň ztratila svoji dráždivost a „jedovatost“.

„Věříme, že náš solenopsinový analog přispívá k obnovení bariérové funkce

kůže,“ uvedl v časopisu *Scientific Reports* vedoucí studie Jack Arbiser.

Při pokusech na laboratorních myších, které trpěly lupénkou, totiž tato nová látka vykazovala výjimečnou účinnost: po měsíci podávání jednaprocentní masti měly léčené myši až o 30 procent nižší zjizvení a o 50 procent nižší počet imunitních buněk prostoupených do kůže.

To podle vědců značí jasné snížení zánětlivé reakce a zahájení hojení.

Při testování na buněčných kulturách výzkum

prokázal rovněž utlumení vzniku zánětlivých signálních enzymů, a naopak zvýšení produkce signálních enzymů, které jsou protizánětlivé.

„Námi objevené látky se tak mohou stát efektivním doplňkem aktuálně používané léčby, která v mnohých případech sestává z aplikace mixu zvláčňovacích látek,“ dodal Arbiser.

Obě univerzity již proto zažádaly o patent na zmíněné látky a hodlají pokračovat ve zkoumání jejich efektů na další typy kožních chorob a buněk.